

УДК: 619:618:636.2

ПОШИРЕННЯ АКУШЕРСЬКОЇ ПАТОЛОГІЇ У КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АГРО-СОЮЗ» СИНЕЛЬНИКІВСЬКОГО РАЙОНУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**Корейба Л.В., к.вет.н., доцент
Макєєва Н.С., магістрант
Золотоноша К.М., магістрант**

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпропетровськ

Анотація. *Встановлено, що акушерська патологія у корів в умовах молочно – товарної ферми ПрАТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області має значне поширення і складає 64,2%.*

Ключові слова: корови, роди, післяродовий період, слабкі перейми і потуги, затримка посліду, субінволюція матки, ендометрит, вульво-вагініт, парез, мастит.

Актуальність проблеми. Низька відтворна здатність тварин є серйозною перепоною на шляху збільшення їх поголів'я та підвищення продуктивності. Досліди професора С.П.Хомина [7, 8] показали, що великою проблемою чіткого відтворення поголів'я є поновлення репродуктивної здатності тварин у післяродовий період.

У високопродуктивних корів в умовах тваринницьких молочних комплексах масово поширеними є захворювання репродуктивних органів та молочної залози в післяродовому періоді. Так у молочних господарствах, така патологія, як післяродова субінволюція матки, післяродовий ендометрит та мастит реєструються у 60-80% тварин [6-8]. Неповноцінність змін, що відбуваються в статевих органах самок у післяродовий період є основною ланкою патогенезу симптоматичної неплідності і в послідуєчому призводить до яловості корів [1, 2, 5, 6-8].

Патологія післяродового періоду у корів має значне поширення і складає 33,8 %. Серед патологій пуерперію у 10,3% корів має місце субінволюція матки, яка виникає на тлі незначного порушення обміну речовин і патологічних родів [3, 5, 7, 8].

Післяродові запальні процеси в статевих органах є досить поширеною причиною тривалої симптоматичної неплідності, яка складає від 10 до 72% усього молочного стада корів і досить часто реєструються у формі гострого ендометриту [2, 5-8].

За даними Г.В. Зверєвої та співав., під час лактації хворіють на мастити 36,3%, при запуску – 22,6, у сухостійний період – 15,8 і у перші дні після отелення – 25,3 % корів до загальної кількості хворих протягом року. У пасовищний період утримання зареєстровано 71,9 %, у стійловий – 28,1 % хворих [1].

Результати акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів часто свідчать про одночасний перебіг запальних процесів у статевих органах і вимені корів. У 7,22% корів у післяродовому періоді реєструється асоціаційний перебіг маститу і післяродового ендометриту [4, 6].

Частота прояву акушерської патології у корів в умовах промислових комплексів не має тенденції до зниження, тому важливою проблемою є вивчення фізіології і патології статевої системи та молочної залози самки в післяродовий період.

Мета досліджень полягала у вивченні причин виникнення та розповсюдження акушерської патології у корів чорно-рябої голштинської породи у період родів та пуерперію в умовах приватного підприємства «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області.

Матеріал та методи дослідження. Об'єктом досліджень були клінічно хворі корови голштинської породи чорно-рябої масті із 3 – 7 лактацією, в яких реєстрували родову та післяродову патологію.

Дослідження проводили з урахуванням пори року (осінньо – зимовий період). В процесі досліджень було проведено ретельне вивчення перебігу патологічних родів та післяродового періоду і досліджено клінічний прояв кожного випадку захворювання. Також вивчали строки виведення плодів та відокремлення посліду, виникнення родових і післяродових ускладнень у корів, а також визначали ступінь їх розповсюдження. Частоту родових та післяродових ускладнень визначали шляхом проведення ранньої акушерської диспансеризації корів у родильному відділенні.

Об'єктом досліджень слугували клінічно хворі корови голштинської породи чорно-рябї масті, в яких реєстрували акушерську патологію в періоди отелення і пуерперію.

Результати дослідження. На підставі отриманих результатів проведеної акушерської диспансеризації ми зробили аналіз поширення акушерської патології у корів в умовах господарства в осінньо-зимовий період утримання. Всього за період дослідження акушерській диспансеризації було піддано 465 корів, які розтелилися з листопада по лютий місяці 2014-15 р.р. У період проведення досліджень в умовах господарства патологічний перебіг родів реєстрували у 96 корів, що складає 20,6% від загальної кількості розтелених тварин. Досить часто роди у корів ускладнювались затримкою посліду. З листопада 2014 р. по лютий 2015 р. затримку посліду реєстрували у 58 (12,5%) корів, але найвищий відсоток (до 14%) захворюваності спостерігали в січні та лютому. Нерідко акушерську допомогу надавали при патологічних отелах внаслідок крупноплідності в 22 (4,7%) та слабкості родових перейм і потуг у 16 (3,4%) випадках. Найчастіше патологічні роди реєстрували в січні у 25 (21,9%) і лютому у 30 (23,4%) корів. Отримані результати поширення акушерської патології в корів у родовому відділенні наведені у таблиці 1.

Таблиця 1.

Патологія родів та пуерперію у корів в осінньо-зимовий період 2014-2015 р.р.

Ускладнення родів та післяродового періоду	Період дослідження								Всього	
	листопад		грудень		січень		лютий			
	п	%	п	%	п	%	п	%	п	%
Всього отелень	110	23,6	113	24,3	114	24,5	128	27,5	465	100
Патологія родів										
Затримка посліду	11	10	13	11,5	16	14,0	18	14,0	58	12,5
Порушення взаємовідношення плода до родових шляхів (крупноплідність)	5	4,5	4	3,5	7	6,1	6	4,7	22	4,7
Слабкість родової діяльності	3	2,7	5	4,4	2	1,7	6	4,7	16	3,4
Всього патологічних родів	19	17,3	22	19,4	25	21,9	30	23,4	96	20,6
Патологія післяродового періоду										
Субінволюція матки	7	6,3	8	7,1	6	5,2	7	5,4	28	6,0
Післяродові вульво-вагініти	3	2,7	2	1,7	4	3,5	5	3,9	14	3,0
Післяродові ендометрити	12	10,9	10	8,8	14	12,3	15	11,7	51	10,9
Післяродовий парез	8	7,3	6	5,3	5	4,4	7	5,4	26	5,6
Всього післяродових ускладнень	30	27,3	26	23,0	29	25,4	34	26,5	119	25,6

На 5-7-у добу після отелення діагностували післяродову субінволюцію матки, парез, ендометрити та вульво-вагініти. За період досліджень післяродову субінволюцію матки реєстрували у 28 (6,0%) корів.

Ознаки типової і атипової форм післяродового парезу реєстрували на 2-3 добу після отелу у 5,6% тварин. Клінічний прояв післяродового парезу найчастіше спостерігали у корів починаючи з третього отелення, і рідко його діагностували у первісток. Оскільки у корів господарства впродовж року безвигульне утримання та незмінний раціон годівлі, то сезонної динаміки даного захворювання не виявлено. Серед корів господарства досить поширеними були післяродові місцеві септичні процеси у статевих органах. Післяродові ендометрити в більшості випадків (51/10,9%) були обумовленими ускладненими родами і мали катаральний (68,6%) та катарально-гнійний (31,4%) характер запалення (табл. 2).

Післяродові септичні процеси у статевих органах корів за характером запального ексудату

Патологія післяродового періоду	Період дослідження								Всього	
	листопад		грудень		січень		лютий			
	п	%	п	%	п	%	п	%	п	%
Всього корів в період пуерперію	110	23,6	113	24,3	114	24,5	128	27,5	465	100
Форми запалення										
Післяродові вульво-вагініти:	3	2,7	2	1,7	4	3,5	5	3,9	14	3,0
серозний	2	66,6	1	50	2	50	3	60	8	51,4
катаральний	1	33,3	1	50	2	50	1	20	5	35,7
гнійний	-	-	-	-	-	-	1	20	1	7,1
Післяродові ендометрити:	12	10,9	10	8,8	14	12,3	15	11,7	51	10,9
катаральний	7	58,3	8	80	9	64,3	11	73,4	35	68,6
катарально-гнійний	5	41,6	2	20	5	35,7	4	26,6	16	31,4

Серозні та катарально-гнійні вульво-вагініти були наслідком важких патологічних отелень із травмуванням тканин родового каналу і реєструвались у 14 (3,0%) випадків, із них серозний у 51,4%, катаральний у 35,7% і гнійний у 7,1% тварин.

Післяродові ендометрити у корів реєструвались на 7-8-у добу після родів і перебігали у катаральній (68,6%) та катарально-гнійній (31,4%) формах запалення.

При аналізі поширення післяродових маститів встановлено, що фахівцями ветеринарної медицини господарства за дослідний період було піддано дослідженню 465 корів. В осінньо-зимовий період захворювання на мастит виявлено у 84 (18,0%) корів (табл. 3).

Таблиця 3.

Характер запалення післяродових маститів

Патологія післяродового періоду	Період дослідження								Всього	
	листопад		грудень		січень		лютий			
	п	%	п	%	п	%	п	%	п	%
Всього корів в період пуерперію	110	23,6	113	24,3	114	24,5	128	27,5	465	100
Форми запалення										
Післяродові мастити	18	16,3	21	18,5	20	17,5	25	19,5	84	18,0
серозний	8	44,4	10	47,6	9	45	12	48	39	8,4
катаральний	5	27,7	6	28,6	7	35	8	32	26	5,6
катарально-гнійний	3	16,6	3	14,3	1	5	2	8	9	1,9
фібринозний	2	11,1	2	9,5	3	15	3	12	10	2,1

Найчастіше післяродовий мастит реєструвався у корів з 4-ю і 6-ю лактацією; у тварин з 2-ю та 3-ю лактацією частота захворюваності була значно нижчою. Клінічні мастити у корів у післяродовому періоді в більшості випадків проявлялись у серозній - (39%) та катаральній (26%), менше у фібринозній - (10%), і катарально-гнійній (9%) формах запалення (табл.3).

Результатами проведених нами досліджень встановлено, що основними чинниками маститу в корів в післяродовому періоді є грубе порушення режиму машинного доїння (не додоювання), набряк вим'я, наявність протягів та низька температура в приміщеннях.

Висновки

1. Акушерська патологія у корів в умовах молочно – товарної ферми ПрАТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області має значне поширення в період родів та пуерперію і складає 64,2 %.

2. Ускладнення родів з причин крупноплідності, передчасного відходження плодних вод, що обумовлює слабку родову діяльність та затримку посліду у корів реєструвалась у 26 % корів.

3. В період пуерперію у корів є поширеними післяродовий парез (5,6 %), післяродова субінволюція матки, яка виникає на тлі патологічних родів і складає 6%; ендометрити (10,9 %) і вульво-вагініти (3 %), що були наслідком травмування та інфікування тканин родового каналу.

4. Клінічний мастит виникав у корів з 4-ю та 6-ю лактацією й найчастіше перебігав у серозній (39 %), катаральній (26 %) і рідко в фібринозній та катарально-гнійній формах запалення.

5. Основними чинниками виникнення маститу у корів були післяродові набряки вим'я, протяги та низька температура в приміщеннях і порушення режиму машинного доїння.

Література

1. Акушерська і гінекологічна диспансеризація у системі профілактики неплідності та маститів у корів /Г.В.Зверева, С.П.Хомин, В.І.Тирановець, М.Г.Андрюк //Науковий вісник НАУ. – 2000. – №22. – С. 21-23.
2. Батраков А.Я., Виденин В.Н., Шумский А.Ю. Профилактика болезней матки у коров в послеродовой период [А.Я.Батраков] //Актуальные проблемы ветеринарного акушерства и репродукции животных: Материалы международной научно-практической конференции, посвященной 75-летию со дня рождения и 50-летию научно-практической деятельности доктора ветеринарных наук, профессора Г. Ф. Медведева. – Горки: БГСХА, 2013. – С. 384-388.
3. Корейба Л.В. Родові та післяродові ускладнення у корів [Л.В.Корейба] //Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: Збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. Х.: РВВ ХДЗВА., 2014. – Випуск 28, ч. 2 «Ветеринарні науки» - С.92-94.
4. Корейба Л.В. Поширення та взаємозв'язок маститу із післяродовою патологією у корів в умовах господарств Дніпропетровської області [Л.В.Корейба] //Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: Збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. Х.: РВВ ХДЗВА., 2011. – Випуск 23, ч. 2 т. 2 «Ветеринарні науки» - С. 443-447.
5. Медведев Г.Ф., Гавриченко Н.И., Долин И.А., Экхорутомвен О.Т. Частота проявления, лечение и профилактика болезней метритного комплекса [Медведев Г.Ф.] //Актуальные проблемы ветеринарного акушерства и репродукции животных: Материалы международной научно-практической конференции, посвященной 75-летию со дня рождения и 50-летию научно-практической деятельности доктора ветеринарных наук, профессора Г. Ф. Медведева. – Горки: БГСХА, 2013. – С. 465-473.
6. Хинкевич Н.М. Болезни гениталий как причина мастита и влияние последних на половую функцию [Н.М.Хинкевич].- //Маститы и болезни обмена веществ. - Рига.: 1973. – С. 64-67.
7. Хомин С.П. Етіопатогенез і значення акушерської патології в етіології неплідності корів [С.П.Хомин] //Науковий вісник Львівської державної академії ветеринарної медицини ім.. С.З. Гжицького. – Т.4 (№5). – Львів. - 2002.- с.222-225.
8. Хомин С.П., Івашків Р.М. Післяродові ускладнення у високопродуктивних корів [С.П.Хомин] //Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України /Редкол.: Д.О.Мельничук (відп.ред.) та ін.. – К., 2009. – Вип. 136. - С. 166-171.

РАСПРОСТРАНЕНИЕ АКУШЕРСКОЙ ПАТОЛОГИИ У КОРОВ ГОЛШТИНСКОЙ ПОРОДЫ В УСЛОВИЯХ ПрАТ «АГРО-СОЮЗ» СИНЕЛЬНИКОВСЬКОГО РАЙОНА ДНЕПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Корейба Л.В., канд. вет. наук, доцент, Макеева Н.С., магистрант, Золотооша Е.М., магистрант Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет

Анотація. Установлено, что акушерская патология у коров в условиях молочно-товарной фермы Пр-АТ «Агро-Союз» Синельниковского района Днепропетровской области имеют значительное распространение и составляет 64,2 % от всего маточного поголів'я.

Ключевые слова: коровы, роды, послеродовой период, слабые схватки и потуги задержание послёда, субинволюция матки, эндометрит, вульво-вагинит, парез, мастит.

SPREADING OF OBSTETRICAL PATOLOGY IN COWS IN CONDITIONS OF PRIVATE JOINT STOCK COMPANY 'AGRO-SOYUZ' SINELNIKOVSKOE DISTRICT DNIPROPETROVSK REGION

Koreyba LV, c. vet. Sc, Makeeva N.S., master, Zolotonosha K.M., master.

Summary. Set that obstetrical pathology complications for cows under ExAT "Agro-Union" Sinelnikovskiy district of Dnipropetrovskiy region area have considerable distribution and fold 64,2 among all population of uterine of cows.

Key words: cows, partum, postpartum, hypodynamia uteri, retention placentae, subinvolutio uteri, endometritis, vulvovaginitis, coma puerperal, mastitis.

УДК 636.22/.28.09:612.015.3:616-071

ТЕСТОДИСТРОФІЯ У БУГАЇВ: СТРУКТУРНІ ЗМІНИ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ

Кошевой В.І., студент

Науменко С.В., к. вет. н., доцент⁵

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. В статті представлені структурні зміни та інноваційні методи діагностики тестодистрофії у бугаїв. Матеріали щодо структурних змін в тканинах сім'яників показані на макро- і мікроструктурному рівнях. Інноваційна діагностика представлена клініко-андрологічними, біохімічними, термографічним та ультрасонографічним дослідженнями, з виведенням постцитограм і використанням комп'ютерних програм.

Ключові слова: бугай, тестодистрофія, діагностика, термограми, сонограми, гістоструктура.

Актуальність проблеми. Найбільш ефективним і швидким засобом масового поліпшення поголів'я тварин є штучне осіменіння. Це досягається використанням сперми кращих племінних плідників. Від загального стану здоров'я бугаїв, їх відтворної здатності залежить потенціал ефективності їх використання. Особлива увага належить структурі та функції сім'яників, андро- та сперміогенезу, від яких залежить відповідність сперми існуючим стандартам.

Процеси андро- та сперміогенезу залежать від оптимальних параметрів структури та функціонування сім'яників. Ці взаємозалежні процеси є вкрай вразливими. Різноваріантні фактори зовнішнього та внутрішнього середовища можуть мати негативний вплив на структуру і функцію сім'яників. Серед факторів негативної дії на структуру і функцію сім'яників основними є: гіпокінезія, дефіцитні стани в організмі, збої у прооксидантно-антиоксидантній системі, токсичні речовини, іонізуюча радіація та інші патогени.

В практиці ветеринарної медицини обов'язковим є проведення андрологічної диспансеризації, що включає клінічне дослідження (визначення загальних показників організму в цілому і систем зокрема), біохімічне дослідження (визначення показників гомеостазу – білок, вітаміни, мінеральні речовини, гормони), андрологічне дослідження (стан статевих органів, зокрема сім'яників (консистенція, температура, больова реакція), визначення активності статевих рефлексів), визначення показників якості сперми. Проте, на сучасному рівні, проведені дослідження не дозволяють повно визначити стан репродуктивної функції у самців. Потребують вдосконалення і методи діагностики патологічних процесів у сім'яниках, особливо тих, які мають латентний характер [1-3].

Завдання досліджень: 1) з'ясувати механізми впливу дефіциту каротину, високої концентрації ВРО і зниження АОЗ в організмі тварин на морфо-функціональний стан гонад у кролів та бугаїв;

2) розробити інноваційні методи діагностики патології гонад з використанням інформаційно-технічних приладів.

⁵ Науковий консультант: д.б.н., проф. В.П. Кошевой